

Memo bij ombuigingen begroting 2014-2017

Inleiding

In de Voorjaarsnota 2013 is het structurele tekort in de meerjarenbegroting berekend op afgerond € 500.000,=. Hierover is afgesproken dat in de maanden juli en augustus de eerste voorstellen worden voorbereid, zodat in september al een eerste gedachtewisseling met de raad gevoerd kan worden over het wegwerken van het tekort. Aan de hand daarvan zal dan verder gewerkt worden aan het meerjarenperspectief, zodat deze dit najaar sluitend aan de raad kan worden gepresenteerd.

Ter uitwerking van deze afspraak is door de afdeling Financiën een plan gemaakt. Dat plan behelst geen nieuwe bezuinigingen, maar een kritische blik naar actuele ontwikkelingen waar ruimte te vinden is. Die ruimte is op drie fronten aanwezig, te weten:

1. Structurele onderbesteding van budgetten
2. Algemene Uitkering.
 - a. Reëler ramen van hoeveelheidsverschillen in de maatstaven
 - b. Ophogen inkomsten voorgaande jaren
 - c. Nieuwe rijksbezuinigingen
3. Rente.

Door de blik op die punten te richten wordt de organisatie niet belast met een diepgaande en uitvoerige zoektocht naar financiële middelen. Tevens behoeft de politiek geen moeilijke keuzes te maken en wordt onrust voorkomen over eventuele bezuinigingen en de gevolgen daarvan. Hieronder volgt een toelichting op de drie onderdelen van dit voorstel.

1. Structurele onderbesteding van budgetten

Gedurende de afgelopen jaren doet zich bij herhaling het volgende voor. De begroting is met moeite sluitend te krijgen, terwijl de jaarrekening een overschot laat zien. Om die reden is onderzocht welke posten een structureel overschot laten zien. Daarbij is het gemiddelde overschot over de afgelopen 5 jaar berekend. Dit overschot is geanalyseerd en afgezet tegen het huidige budget 2013. Daar waar sprake is van een structurele ruimte en er geen bijzondere omstandigheden zijn, kan het budget bijgesteld worden. Dit kan zijn naar beneden (bij uitgaven), maar ook naar boven (als inkomsten te laag in de begroting staan).

Exclusief de algemene uitkering en exclusief de rente (komen hierna aan bod), leidt het onderzoek tot de mogelijkheid om begroting bij te stellen tot een bedrag van € 263.500,=. Dit zonder feitelijke consequenties voor de budgethouders, aangezien de budgetten in de afgelopen jaren niet zijn aangewend en dus ook niet tot het vaste patroon van uitgaven en inkomsten behoren. In de bijlage zijn de resultaten van het onderzoek terug te vinden.

2. Algemene uitkering

a. Reëler ramen van hoeveelheidsverschillen in de maatstaven

In de notitie bij de voorjaarsnota 2013 betreffende de meicirculaire 2013 is al gemeld dat er door technische bijstellingen voordelen behaald kunnen worden. Voor de algemene uitkering zijn veel verschillende gemeentelijke factoren belangrijk voor de hoogte van de uitkering. Zo is het aantal inwoners en jongeren en belangrijke factor. Daarnaast spelen ook factoren als uitkeringsgerechtigden, klantenpotentieel, bedrijfsvestigingen en oppervlakte van de gemeente en bebouwing een rol. Ook is de verhouding van de Dalfser ontwikkeling ten opzichten van de landelijke ontwikkeling belangrijk. Deze zijn moeilijk in te schatten. Bij het doornemen van al deze factoren hebben we een aantal reëler bijgesteld en scherper begroot om grote meevallers in de jaarrekening te voorkomen. Dit betreft vooral het bijstellen van de maatstaven: aantal huishoudens met een laag inkomen is -gezien de huidige economische situatie- naar boven bijgesteld en in mindere mate ons klantenpotentieel. Het effect van deze bijstellingen geeft een structureel voordeel van € 125.000.

b. Ophogen inkomsten voorgaande jaren

Daarnaast zien we dat we in voorgaande jaarrekeningen vaak op het laatst nog inkomsten kregen over voorgaande jaren. Dit komt omdat het Rijk die maatstaven soms pas jaren later definitief maakt, waarna

een eindafrekening volgt. Wij hielden hier in de begroting voor € 75.000 al rekening mee, maar we zien nu dat we dit bedrag kunnen verhogen met € 25.000 structureel, waarmee het komt op € 100.000.

c. Nieuwe rijksbezuinigingen

Ook stond in de voorjaarsnota op blz 15 de volgende alinea: *door het sociaal akkoord van 11 april 2013 tussen het kabinet en de sociale partners is het eerdere besluit van het kabinet om nog eens € 4,3 miljard te bezuinigen zeer waarschijnlijk van tafel. Voor Dalfsen gaat dit om een nadeel € 200.000 vanaf 2014. In augustus/september bekijkt het kabinet of er alsnog extra maatregelen voor 2014 moeten worden genomen. Voorzichtigheidshalve houden wij bij de komende bezuinigingsoperatie wel rekening met dit nadeel van € 200.000 structureel.*

Inmiddels weten we wel beter, want die bezuinigingen van ruim 4 miljard gaan niet van tafel maar worden zelfs verhoogd naar 6 miljard. Waar deze bezuinigingen precies terecht gaan komen is nu nog ongewis. Waarschijnlijk horen we dat pas op Prinsjesdag of in de septembercirculaire van het gemeentefonds. Op basis van de meest recente informatie die we hebben moeten we uitgaan van extra rijksbezuinigingen die vooral in 2014 worden opgelegd omdat het Rijk wil voldoen aan de Brusselse eisen. Daarnaast werkt een deel daarvan structureel door. Voor Dalfsen houden we rekening met een extra nadeel van € 400.000 voor 2014 en van € 150.000 structureel vanaf 2015.

3. Rente

De rente bevindt zich al een aantal jaren op een laag niveau. Alhoewel een stijging zeker tot de mogelijkheden behoort, is het de verwachting dat die beperkt zal zijn en dat de rente ook in de komende jaren nog relatief laag blijft. In onze begroting hanteren we op dit moment nog een bespaarde rente van 5%, terwijl de rente voor langlopende geldleningen zich momenteel rond de 3% begeeft. Het terugbrengen van de bespaarde rente naar (bijvoorbeeld) 4% behoort daarom tot de mogelijkheden. Dit leidt tot lagere lasten en levert voor de exploitatie (uitgaande van 4% rente) een netto voordeel op van afgerond € 330.000.

Bruto is sprake van een voordeel van € 640.000,=. Het verschil van € 310.000,= komt ten gunste van de burger (€ 10.000,= via lagere tarieven) en de grondexploitatie (€ 300.000,= via lagere rentebijdriving op boekwaarde). Hoe komen deze bedragen tot stand?

Nr	Betreft	Toelichting	Bedrag
1	Rente kort geld	Het gaat hier om de rente die wij binnen de kasgeldlimiet kunnen lenen. Die rente is momenteel extreem laag (minder dan 1%). In de begroting is dit een restpost waar ook een afrondingsverschil op terecht komt, waardoor er voor dit onderdeel een rente uit de bus rolt van bijna 6%. Rekening houdend met een geringe marge kunnen volstaan met circa 1,5%. Dit resulteert in een renteverval van afgerond € 4,7 mln x 4,5%	V 215.000,=
2	Bespaarde rente	De rentekosten die we berekenen over de reserves, noemen we 'bespaarde rente'. De hoogte van die bespaarde rente bepalen we zelf. Over het algemeen loopt deze rente in de pas met de marktrente. Die kan nu verlaagd worden van 5% naar 4%. Enkele reserves zijn (vanwege technische omstandigheden) uitgezonderd van deze systematiek. In totaal gaat het om afgerond € 42,5 mln aan reserves x 1% renteverval	V 425.000,=
	Subtotaal		V € 640.000,=
3	Effect naar 'derden'	Via de zogenaamde omslagrente berekenen wij onze totale rentekosten door aan onze producten en vormt het dus een onderdeel van de kostprijs van onze diensten. Daar waar sprake is van kostendekkende tarieven, gaan deze omlaag. Te denken valt vooral aan de bedragen die wij bij burgers in rekening brengen en de rentevergoeding	N € 310.000,=

		die wij vanuit de grondexploitatie ontvangen (boekwaarde van de gronden). Bij die 'partijen' ontstaan voordelen, waar eenzelfde nadeel voor ons tegenover staat. Van de burgers ontvangen wij 1% minder rente over een bedrag van afgerond € 1 mln (€ 10.000,=) en van de grondexploitatie 1% minder rente over afgerond € 30,0 mln (€ 300.000,=) (bedragen op basis begroting 2013)	
	Eindtotaal	(afgerond bedrag)	V 330.000,=

Er is een meer uitvoerige berekening beschikbaar waarin de details van deze opzet zijn opgenomen.

Overige financiële ontwikkelingen

Verder is het college voornemens om onderstaande mutaties in de concept programmabegroting 2014-2017 te verwerken. Om te komen tot inzicht in het concept begrotingssaldo is dit hier meegenomen. De inhoudelijke behandeling volgt in de raadsvergadering over de programmabegroting.

Het gaat om de volgende mutaties:

1. Subsidie bibliotheek

Voor de jaren 2014 tot en met 2018 is door de raad een nieuw bibliotheekbeleid vastgesteld, waarbij tevens invulling is gegeven aan de bezuinigingstaakstelling. Begrotingstechnisch is er een meevaller van € 60.000 structureel.

2. Subsidie zwembad Heidepark

Gedurende een reeks van jaren vindt overleg plaats tussen de gemeente, de Stichting Natuurbad Heidepark en Camping Heidepark over het realiseren van campingplaatsen rond het natuurbad in Lemelerveld. Voor de gemeente was het doel een bezuiniging te realiseren, het natuurbad toekomst bestendig te krijgen en de camping een extra faciliteit te bieden. Met elkaar zouden we er beter van moeten worden.

Het overleg is in juli 2013 stopgezet. Het bleek op het laatste moment niet mogelijk om met elkaar voorwaarden af te spreken waarin alle partijen vertrouwen hadden om met elkaar de toekomst in te gaan. De gemeente wil de faciliteit voor Lemelerveld behouden en met de stichting en Plaatselijk belang kijken of er andere samenwerkingsmodellen te vinden zijn die tot het behoud van het natuurbad leiden en voor de gemeente tot een bezuiniging. Dat gaat tijd kosten.

Voorgesteld wordt om de subsidie voor de stichting in stand te houden tot het moment dat het voortbestaan van het bad gewaarborgd is. In facilitaire zin moeten er maatregelen worden genomen. Dat betekent dat eventuele werkzaamheden buiten het zwemseizoen uitgevoerd moeten worden. Daarom het voorstel om minimaal voor de jaren 2014, 2015 en 2016 een bedrag van € 13.500 op te nemen.

3. Kunstwegen

De gemeente Dalfsen neemt deel aan het project Kunstwegen. Een kunstroute die van Nordhorn (du) naar Zwolle loopt via de Vecht. Binnen deze route staat de verbinding tussen kunst, natuur en toerisme centraal. De zwevende kei, het geluidskunstwerk en het te plaatsen kunstwerk in de Gerner Marke zijn onderdelen van deze route. Binnen het project wordt samengewerkt met de gemeenten Zwolle, Ommen en Hardenberg. Deze gemeenten hebben afspraken met de stichting Kunstwegen tot en met 2015. Om de voortgang van het project te waarborgen en de samenwerking met de overige gemeenten te behouden stellen we voor om voor 2014 en 2015 het benodigde bedrag van € 11.000 op te nemen in de begroting.

4. Kindcentrum De Driehoek Nieuwleusen

Doomijn (peuterspeelzaal) huurt ruimte in De Driehoek. Zij huurt al enkele jaren teveel ruimte, maar heeft het surplus daaraan via onderverhuur (met toestemming van de gemeente) bij Allio (kinderopvang) kunnen wegzetten. Hierdoor kon Doomijn haar verplichtingen jegens de gemeente nakomen. Ook de

kinderopvang zit in een recessie en heeft de ruimte in De Driehoek niet meer nodig. Zij heeft de (onder)huur opgezegd. De peuterspeelzaal heeft de ruimte ook niet nodig en zegt de huur bij de gemeente op. Zij moet dit doen om niet zelf in de financiële problemen te komen.

Het lijkt niet mogelijk om op korte termijn een nieuwe huurder te vinden. Er loopt op dit moment onderzoek naar de huisvestingssituatie van organisaties in en rond het Middengebied. Doel is het aantal m2 gebouw optimaal te gebruiken. Het gebouw De Driehoek lift daarin mee. Op korte termijn verwachten wij geen huurder te kunnen vinden. Nadeel € 15.000 structureel.

5. Extra onderhoudskosten N340

De provincie heeft een conceptovereenkomst opgesteld waarin de nieuwe eigendoms- en beheersgrenzen uit het PIP voor de N340 staan. De overeenkomst moet door de provincie en de gemeente Dalfsen worden ondertekend. De overeenkomst regelt onder andere dat op verschillende locaties grond overgedragen wordt. Over de gehele overeenkomst bezien krijgt Dalfsen in de toekomst structureel globaal met zo'n € 35.000,- extra onderhoudskosten te maken. Die kosten bestaan voor ongeveer tweederde uit kosten voor groot onderhoud van wegen. De rest is voor onderhoud van berm. Over nog eens € 10.000,- bestaat discussie tussen Dalfsen en de provincie (punten 4 en 6 uit B&W-voorstel 13/416). In de begroting 2014 - 2017 moet vanaf 2015 een structureel bedrag van zo'n € 12.000 worden opgevoerd voor extra reguliere onderhouds- en beheerskosten. In deze bedragen zijn de wegvallende kosten voor weggedeelten die naar de provincie gaan meegenomen. De overige € 35.000 wordt in de toekomst toegevoegd op basis van een onderbouwing met een beheersplan.

6. Toezicht Drank- en horeca (DHW)

Per 1 januari 2014 ligt deze taak formeel bij de gemeente en zal er budget moeten worden gereserveerd om deze toezichtstaak op te kunnen uitvoeren. Daarvoor zal gebruik worden gemaakt van het op te richten kennispunt Drank&Horeca dat onder de RUD zal fungeren.

Worden er boetes opgelegd dan kunnen deze bedragen terugvloeien naar het budget Drank- en horeca. Daarmee kan dan een deel van de kosten voor het houden van toezicht worden terugverdiend.

In november zal het beleidsdocument DHW ter vaststelling worden aangeboden aan de raad. Afhankelijk van de keuzes die daarin worden gemaakt is een aanname gedaan van het te verwachten benodigde budget van € 15.000 per jaar.

7. Handhaving permanente bewoning recreatiewoningen

De raad heeft op 24 juni 2013 ingestemd met het Beleidsplan permanente bewoning recreatiewoningen. Daarmee is ook ingestemd met de onzekerheid van de omvang van het budget dat nodig is om deze handhavingstaak uit te voeren. We hebben ervoor gekozen deze kosten in te schatten op basis van het maximale aantal mogelijke illegale situaties. Daarvoor is de raad een kostenplaatje van € 240.000 gepresenteerd voor externe inhuur, verdeeld over de jaren 2013 tot 2017. Waarbij het zwaartepunt ligt in 2014, te weten € 170.000.

8. Salariskosten

Op een begroting van € 11 miljoen vallen de salariskosten 2014 € 60.000 hoger uit dan begroot. Dit komt door diverse kleine mutaties.

Onderstaande punten betreffen schattingen op dit moment (28 augustus).

9. Schatting mutaties investeringsplan

Op basis van een grove analyse komen de investeringslasten vanaf 2015 circa € 10.000 hoger uit.

10. Schatting mutaties kapitaallasten

Bij de kapitaallasten lijkt sprake van een nadeel voor 2014 en 2015 van € 100.000 en voor 2016 en 2017 van € 65.000 voordelig. Dit moet nog verder worden berekend en kan nog wijzigen.

11. Kostenverdeling en doorrekening begroting

Pm.

Samengevat komen we uit op het volgende overzicht en een concept begrotingssaldo.

<i>(bedragen in euro's; - = nadeel)</i>	2014	2015	2016	2017
Saldo voorjaarsnota incl meicirculaire	410.000	-444.000	-527.000	-527.000
<u>Structurele onderbestedingen na analyse jaarrekeningen</u>				
Onderbestedingen aan de lastenkant	153.500	153.500	153.500	153.500
Onderbestedingen aan de batenkant	110.000	110.000	110.000	110.000
Verlaging rente %	330.000	330.000	330.000	330.000
<i>Algemene uitkering:</i>				
Groei maatstaven algemene uitkering	125.000	125.000	125.000	125.000
Ophogen inkomsten voorgaande jaren	25.000	25.000	25.000	25.000
Extra rijksbezuinigingen (6 ipv 4 miljard)	-200.000	-150.000	-150.000	-150.000
Extra rijksbezuinigingen 2014	-200.000			
Begrotingssaldo incl onderbestedingen	753.500	149.500	66.500	66.500
<u>Mutaties na de voorjaarsnota:</u>				
Lagere subsidie bibliotheken	60.000	60.000	60.000	60.000
Subsidie natuurbad Heidepark	-13.500	-13.500	-13.500	
Kunswegen	-11.000	-11.000		
Kindcentrum De Driehoek Nieuwleusen	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
Extra onderhoudskosten N340		-12.000	-12.000	-12.000
Toezicht drank en horeca	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
Handhaving perm bewoning recreatiewoningen (raad juni)	-170.000			
Salariskosten	-60.000	-60.000	-60.000	-60.000
Schatting: mutaties investeringsplan	0	-7.500	-9.500	-10.000
Schatting: mutaties kapitaallasten	-100.000	-100.000	65.000	65.000
Mutaties kostenverdeling en doorrekening begroting	pm	pm	pm	pm
Concept begrotingssaldo 2014-2017	429.000	-24.500	66.500	79.500

Dankzij de onderbestedingen is er dus voor € 750.000 aan dekking gevonden en lijkt het erop dat we met deze insteek kunnen komen tot een sluitende begroting. Dit saldo is echter nog niet definitief omdat de financiële doorrekening nog niet gereed is, bovendien is de begroting 2014 - 2017 nog niet door het college vastgesteld.